

בהירות

סדרת מאמרים מאת רבי משה בלויא זצ"ל נשיא "אגודת ישראל" בארה"ק בה התיחס לר' קוק וסייעתו ולחוסר הבהירות שבשיטתם. הסדרה בת חמשת המאמרים פורסמה בשעתו בבטאון אגודת ישראל "קול ישראל" בחדשי טבת-שבט בשנת התרצ"ג.



בטאון אגו"י - 'קול ישראל'

רבי משה בלוי זצ"ל



בהירות-מאמר א'

(התפרסם ב"קול ישראל", שנה שנים עשרה, גליון יג' יום ה' פ' ויגש ז' סבת התרצ"ג 5.1.1933)

אחת המחלות שירושלם היהודית חולה בה, היא חוסר בהירות. וממנה תוצאות להרבה סיכסוכים ודברי קינטור שאפשר היה לחסוך אותם, גם עם חילוקי הדעות וריבוי המפלגות, אלמלא היו הרבה חוגים והרבה אנשים גדולים נגועים בה.

אני מכוון בזה אל המקרה שקרה בלויתו של הגה"צ רח"ש דוויק זצ"ל, מקרה שנסתיים כרגיל בהכאות ובמאסרים, ואשר היה בו שוב לזעזע את דעת הקהל הירושלמי.

ירושלם החרדית לותה את אחד מבחירה. את אחד מעמודי התווך אשר יהדות זו היתה נשענת עליהם בשנים האחרונות, את אחד מאלה המעטים אשר העמידו את עצמם בכל השנים בחזית המערכה להגן על הצביון העתיק של היהדות המסורתית ובמסירות נפש עמדו בפרץ ומנעו עד כמה שאפשר את המשחית לבוא בתחומי יהדות זו.

הרב קוק הי"ו רצה להספיד את המנוח, אחד הקנאים הפריע ועוד מספר של צעירים חרדים השתתפו במחאה. הרב קוק לא ויתר על הספדו ו"בעזרת המשטרה" (כפי שהעיתונים הציונים מודיעים) יכול היה לסיים את ההספד. צעירים וסתם יהודים חרדים הוכו ע"י המשטרה, אחד מהם נאסר ונשתחרר בערבות. העתונים הציונים מוצאים בזה שוב את צעירי אגדת ישראל והאשמה לדעתם, נופלת כמוכן שוב על אגודת ישראל.

אולם לא לזה אני מתכוון. אינני מתרעם על זה שהעתונים הלאומים מציגים את כל דבר שבקנאות על אגודת ישראל. כך הוא מזלה של הסתדרות זו, מכיון שהיא קיבלה עליה את התפקיד לשמור על מסורת הדת בחיי הציבור, ומכיון שחבריה הינם כאלה שאומרים את דעתם גלוי, ואינם חוששים למה יאמרו, והיא ההסתדרות היחידה המקנאה באמת את קנאת ה' בכל הזדמנות, נעשתה היא לסמל הקנאות, וכל דבר שנעשה בקנאות בשם הדת מציגים על חשבונה.

מטעם זה לא יתמהו, כאשר קוראים בהעתונות הציונית בארגנטינה, מאמר של התנפלות על אגודת ישראל על אשר באספת "לשכת השבת" (בחדש אלול

העבר) החרימה את הקרנות, אעפ"י שאגודת ישראל לא היתה כלל משותפת באספה זו, ואעפ"י שאגודת ישראל בקרה קשה את ההחלטות הכפויים של אספה זו. ומדוע נתרעם על העתונים הלאומיים בא"י, כשהם מטילים את כל פעולה של קנאות על אגודת ישראל? אגב, הלא לטובה הם מתכוונים, ומכיון שהם חושבים שע"י כך יעזרו לעורר דעת ההמונים בארץ ובגולה נגד אגודת ישראל, מדוע לא יעשו זאת, וכי לא מותר לשנות קצת מפני דרכי שנהא לאגודת ישראל?

אלא שבמאמרי זה אני מתכוון לגמרי לנקודה אחרת במאורע זה, להגורם ולסיבת המחלה. והלא לא ראשון הוא במקרה הזה. הלא כדבר הזה ממש קרה בהלווייתו של הגאון מלובלין זצ"ל ובעוד מקרים רבים, ורבים שתו לימא וכו' והמאורעות הללו נשנים לאו דוקא אבל והספד כי אם בדרשות ונאומים וכדומה. וכדאי הוא משום כך להכניס קצת בהירות בהשאלה, ולראות בשל מי הרעה הזאת.

ועלי להקדים שבחתי לי את המקרה האחרון של השבוע לנושא למאמרי, מפני שבמקרה ה"נאסר" על ידי המשטרה, "גבור היום", לא לנו הוא, ואין אנו חשודים משום כך בו משום חפוי על בני המפלגה, ויהיה אפשר לנו לדון על המאורע מתוך אובייקטיביות גמורה בלי פניה מפלגתית ובלי כוונה של הגנה על המפלגתיות או על בני המפלגה.

זה שאגודת ישראל טפלה בשחרורו ובמתן ערבות אי אפשר שישמש הוכחה שאגודת ישראל היא משותפת או מעוניינת בהחטא. כשם שזה מה שהרב קוק טיפל בשחרור ובמתן ערבות עבור הצעיר הרביזיוניסטי שתקע בשופר על יד כותל המערבי לא היה יכול לשמש להוכחה, שלהרב קוק יש איזה שייכות עם עצם החטא או האשמה. טבעי הוא שבשעה שיהודי נמסר לערכאות יש צורך להשתדל בשחרורו, בין אם אני משבח בין אם אני מגנה את המעשה שבשבילו נאסר.

וגם זה שמספר של צעירי אגודת ישראל הוכו על ידי השוטרים היהודים בקשר עם מאורע זה אינו יכול לשמש להוכחה, מפני כי מכיון שניתן רשות למשחית, ומכיון שהשוטר היהודי קיבל רשות להשתמש במקלו, מדוע לא ינצל את ההזדמנות הטובה הזאת כלפי צעירי אגודת ישראל שהם שנואים להם לא פחות מאשר אגודת ישראל שנואה אצל העתונים הלאומיים. וממילא כיון שאגודת

ישראל וצעירי אגודת ישראל נקיים מכל חטא ואשמה שבמעשה זה של השבוע הזה, אפשר לי לגשת בלי פניה אל השאלה: בשל מי הרעה הזאת? ונאמר ברור: אין זו מן המדה להפריע סדר לוויה של תלמיד חכם גדול בשל התמרמרות או רגזנות, אפילו אם נדמה להמתמרמר שהיא מוצדקת. אין זו מן המדה להלבין פני אדם גדול ברכים, ביחוד בפני אנשים אשר לא מבני ישראל המה, אפילו אם נדמה להמלבין שהאדם גדול זה עושה שלא כהוגן. אין זו גם מן המדה שיחידים יקבלו על עצמם אחריות של פעולה כזו, בשעה שהם רואים שאלפים מהחרדים לדבר ה' מבליגים על צערם ואינם נותנים ביטוי לתרעומתם. אין זו מן המדה לעורר רעש והמולה בלוייה של תלמיד חכם וצדיק ולגרומם למאסרים והכאות של צעירים חלשים בני תורה, והצעירים הללו החובלים בעצמם ונותנים גום למכים, אעפ"י שפטורים אינם רשאים. אבל, האם בשביל כך שגם אלה עשו שלא כהוגן, האם בשביל שהקנאים האלה ראויים לגערה, אין כבר עוד אחר שהוא משותף בחילול ה' הזה, שגם הוא ראוי לתוכחה מצד הציבור, ושגם ממנו יש לדרוש את עלבון המנוח ואת הפראת המשטמה בין אחים שהיא באה תמיד כתוצאה ממקרה כזה?

אם נמצאים מי שאומרים כן, שרק הקנאים הם אשמים, הם ולא אחר, אני אומר: לא כ"י.

אני אומר: גם הרב קוק הי"ו בכבודו ובעצמו נושא באחריות השערוריה הזאת. והוא אשר אמרתי: אנשים רבים בירושלם סובלים על מחלת חוסר בהירות, והרב קוק הי"ו הוא אחד מהם. ונחזי אנן: דבר ידוע ומפורסם הוא שהרב קוק יש לו שיטה מיוחדת משלו בשאלות הכלליות של היהדות. לא יהיה זה אולי עלבון להרב קוק, אם נאמר, שבנוגע לשיטה הרי הוא בעבר אחד וכל עולם הרבנים בעבר אחר.

אנו ראינו את זה די ברור גם בארץ ישראל, במשך של רק איזה שנים. די אם נזכיר את שאלת "ועד הלאומי" ואת שאלת "בחירת נשים" בכדי להוכיח שהוא יחיד בשיטתו, נגד כל, כל ולא רוב, גדולי הרבנים בארץ ישראל.

הרב קוק יודע את זאת. הוא יודע שבשיטותיו מתנגד הוא לכל גדולי הרבנים שבהיהדות החרדית, הוא יודע גם שגדולי הרבנים מחרדתם לדת, מצטערים הם מעמדתו זו, אלא, נאמר, ששיטתו מכריעה אצלו על הכל, והוא סביר וקביל, אבל אם כך הדבר, הלא צריך הוא להיות גם אחראי מלא בעד עמדתו ולהיות מרוצה

מכל תוצאותיה. הלא לפי זה צריך הוא לדעת שהגשר בינו ובין שאר גדולי הרבנים, שהרס בידיהם אינו יכול להיבנות לרגע, בשעה שהוא רוצה בכך.

נמשוך נא עתה קו-מקביל בינו ובין המנוח של אתמול. המנוח לחם במסירות נפש נגד ועד הלאומי. הרב קוק הי"ו נשאר בועד הלאומי.

המנוח היה מתנגד עצום להקרנות של הציונים, הרב קוק תומך בהן.

המנוח היה מתנגד למסירת הרבנות לרשות. הרב קוק הי"ו הקים את משרד הרבנות.

המנוח החרים את בתי הספר של המזרחי, הרב קוק תומך בהם.

המנוח התענה ביסוד האוניברסיטה, הרב קוק קרא עליה את המקרא: כי מציון תצא תורה.

ונוסיף על זה עוד, הרב קוק הי"ו ידע את שיטתו של המנוח ז"ל וידע גם כמה הוא מצטער וסובל מעמדתו בכל הנ"ל, והמנוח ידע את שיטתו של הרב קוק וקבע לו עמדה מתנגדת חריפה כלפי הרב קוק. ומכיון שהשאלות הללו אינן דברים של מה בכך, אלא עיקרי ויסודי היהדות, דבר שנשמת יהדות ארץ ישראל תלויה בהם, הלא קל מאד לשער, גם אם לא היינו שומעים זאת בפירוש, שהמנוח היה מתבטא ביטויים קשים על הרב קוק, ולדעתו חשב אותו לגורם חשוב בתקלת היהדות החרדית בא"י.

מובן הדבר שהמנוח לא רק שהוקיר את רגלו מבית הרב קוק הי"ו (לא כהשקר שבדאו העתונים הלאומים שהמנוח היה מבאי ביתו של הרב קוק), אלא שהיה זהיר לא להפגש אתו כלל בכל השנים הללו שנות הרת השאלות הללו בעולמה של ארץ ישראל.

ומדוע ירצה הרב קוק להספיד אותו?

"מילתא דבחייו לא סבירא ליה אנן ניקום ונעביד ליה"?

האם רק בשביל שהמנוח ז"ל אינו יכול עוד לעמוד ממטתו ולגעור בו, ראוי כבר לעשות לו דבר שהוא נגד דעתו ורצונו.

ונאמר עוד, לא רק מפני התחשבות עם רגשי המנוח ז"ל, היה לו להרב קוק הי"ו לוותר על הספדו זה, כי אם גם מתוך התחשבות עם רגשותיו עצמו, כי הלא צריך שיהיה לנו ברור, שאם הרב קוק היה מחשיב מאד את המנוח ז"ל, היה מקבל גם את דעתו בדרכי היהדות, והיה חושש גם לצערו בפעולותיו ושיטותיו, ואם לא חש אליו בחייו, והעמיד את עצמו ממעל לגדולי הרבנים החרדים, בכללם המנוח, מדוע ירבה בשבחיו ובגדולתו אחרי הסתלקותו, האם אפשר שביחסים כאלה יהיו דברי ההספד דברים יוצאים מן הלב, דברים המתאימים עם רחשי לבו, אחרי שהמנוח היה ברוב שאלות היהדות, לדעתו של הרב קוק הי"ו, אינו אלא טועה.

היה מעשה והרב קוק לא הספיד את מרן זיע"א^א. בחו"ל גינו את זה, אבל אנו בירושלם הביננו אותו. אדרבא בזה היה קצת אמת, הוא לא היה יכול להספיד את מרן זיע"א. הם לא היו אוהבים זה את זה בחייהם, ואי האהבה לא היתה תלויה בדבר, היא היתה מקורית ויסודית, ולא היה ראוי ולא היה מתאים שהרב קוק אשר משום כבודו ומשום רצונו של מרן זיע"א, לא הזניח מלעשות שום פעולה שעלתה על דעתו, יהפך פתאום למעריץ ומחשיב וירבה בהספדו. כאן בירושלם, מצאו רק ללא יפה מה שלא השתתף גם בהלוויה שזה היה יכול לעשות כשם שעשו זאת גם ראשי ועד הלאומי וגם ראשי הממשלה וכדומה. ואין זה נכון מה שהשתדלו לתרץ זאת מתוך חשש של פגיעה בכבודו מצד הקנאים, כי הלא נראה בעליל, שבכל הלוויות שהוא כן השתתף לא פגע ולא נגע בו אדם לרעה, כל זמן שלא רצה להספיד.

הוא אשר אמרנו. בעמדתו אל לווית מרן זיע"א היתה יותר בהירות מאשר בהלוויות של הגאון מלובלין ושל הגה"צ המנוח ז"ל.

ויש לנו לבקש מאת הרב קוק הי"ו, שלמען כבוד עצמו, שהוא יקר אצל רבים, ולמען כבוד ירושלם, יהיה בעתיד יותר דייקן בעמדתו, ואל יגרום, על ידי אי בהירות וטשטוש שיטות והשקפות, לצער ולצער של שלומי אמוני ישראל.

אם הוא הביא לידי כך, שהיהדות החרדית היתה מוכרחה לוותר על אישיותו בתור נותן הטון בשאלות הציבור של יהדות זו, אם הוא הרחיק את עצמו מרחשי ורגשי הציבור הגדול של היהדות החרדית בארץ ובגולה, והעמידה על דעתו

^א הכוונה למרן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל.

בשיטותיו הכריעה אצלו את הכף, צריך הוא לקבל את הגמול באהבה. צריך הוא לסבול בדומיה את זה שהצבור החרדי מרחיק את עצמו מהאוטוריטט שלו, והוא מוכרח לוותר על עמידתו בראש של ציבור זה, ועל יחס הכבוד הקשור עם עמידה כזו.

מובטחני שבקצת זהירות ובקצת יותר בהירות מצד הרב קוק, לא היתה היהדות החרדית בירושלם באה לידי מקרים כאלה, ולא היו הקנאים באים לידי פעולות בלתי מחושבות כאלה.

אם הוא אמר אֶלֶף, צריך שיהיה לו האומץ להגיד גם בֵּית, ואם הוא בשלו, ירשה לה להיהדות החרדית שתהיה בשלה, ושלום על ישראל.

איש ירושלם.

בהירות - מאמר ב'

(התפרסם ב"קיל ישראל", שנה שנים עשרה, גליון ט"ו יום ה' פ' סמית כא' טבת התרצ"ג
19.1.1933)

ושוב נכשלה ירושלם באי בהירות. והפעם היו הכושלים רבני משרד הרבנות, הרב רצ"פ פרנק והרב ר"פ ברנשטיין הי"ו.

וכדאי הדבר להכניס קצת בהירות גם באי בהירות זו.

וזה הדבר: בארץ ישראל מופיעים ארבעה עיתונים יומיים של מפלגות החפשים למיניהם. כל העתונים הללו מלאים, לבד דברי הכפירה והמינות שגם הם מצויים בהם תמיד, שטנה על היהדות החרדית, התקפות נגדה, והם משמשים חומר לתעמולה והסתה קבועה בעד השיטות החפשיות ומפרנסים ברעל את כל הקוראים ומפטמים בארס נפשי את בני נעורי היהדות החרדית, אשר מחוסר עתון יומי אחר הנם קוראים קבועים או ארעיים של העתונים הללו.

נתעוררו חרדי ירושלים לתקן את המעוות הגדול הזה, עמלו וטרחו ובקשו דרכים להסיר את התקלה השאת ע"י הוצאת עתון יומי חרדי, עתון שיהיה נקי מדברים אסורים, שיהיה נקי משיטות חפשיות, ובמקום זה תהיה בו חיוביות בשביל הדת ובשביל כל עניני היהדות החרדית בארץ ישראל.

ועתון כזה יש לו זכות קיום בארץ ישראל, מפני שלפחות תופשת עוד היהדות שומרת התורה, זו שאינה חפצה במינות ואפיקורסות, מקום חמישי ביהדות ארץ ישראל. ולא זה בלבד אלא שלמעשה רוב הקונים את העתונים היומיים-הנם חנונים ובעלי אומנות, אשר ברובם הגדול הנם שומרי תורה ומצוות.

כלום מה היו רבנים בישראל צריכים לעשות בשעה זו?-

לסייע בהוצאת העתון, להוציא כרוז להקהל להקדים את הופעתו. הם היו צריכים לעשות את מה שעושים רבנים בישראל בחו"ל, כשישנה התעוררות ליצור כלי מבטא להיהדות החרדית. ומכיון שעסקני העתון הכריזו גם שהעתון לא יהיה מפלגתי וישמש לכל היהדות החרדית, היה רשות להיות בטוחים שגם הרבנים רצ"פ פראנק ור"פ ברנשטיין הי"ו, יהיו מתומכי העתון.

אולם הרבנים האלה ידעו מה שכל העולם יודע, שההתעוררות להוצאת העתון היומי באה בהתחלתה מצד אגודת ישראל, מצד הסתדרות זו שמזלה גרם לה להיות המעוררת לכל דבר של תקנה בהיהדות החרדית ביחוד בענינים ציבוריים ובטוי הציבור. ומכיון שלהרבנים הללו אין עוד ערבות מספיקה, שלהמעוררת הראשונה לא תהיה השפעה על העתון עצמו, היו זריזים למצוה לפרסם בקהל, ודוקא על ידי עתון החפשי "דאר היום", שהם מוצאים "חוב קדוש בנפשם להודיע לאחינו היראים והחרדים שיזהרו נא שלא תהא תקנתם קלקלתם ח"ו וידעו את חובתם להתנהג בזהירות יתירה בדבר זה עד להודעה מאתם", במלים אחרות, אזהרה זו פירושה "איסור" או "חרם" מצד הרבנים רצ"פ פרנק ור"פ ברנשטיין הי"ו על העתון "ישראל" אשר עסקנים חרדים עמלים במסירות ובכל כחם להוציא לאור בירושלם.

ונגלה נא את הקלפים ברור:

הרבנים האלה יראים שעתון החרדי היומי יעמוד במשהו תחת השפעת אגודת ישראל, והם יראים משום כך שהעתון יתקוף או יתנגד גם הוא להרבנות הראשית הרשמית בירושלם, שהם הרבנים האלה, הנם נושאי דגלה עד היום או לעת עתה.

וחשש זה מספיק להם כבר להכשיל את הוצאת העתון, כדאי להם ספק פגיעה בכבודם להכריע ולבטל את הופעת עתון שיש לו ודאות גמורה ושלמה של

חסכון דברי מינות וכפירה ושל הרעלת נעורי ישראל באפיקורסות ושיטות חפשיות.

חשש חטא קל זה, שהוא חטא לפי שיטתם יש בו בכדילאבד בשבילו טובה הרבה, הגנוזה וספונה בהוצאת עתון יומי חרדי בירושלם, שימצא גם הוא בין ארבעה העתונים החפשים מפיצי הכפירה והמינות.

אולם נגיד ברור: הרבנים האלה רואים חובה לעצמם להגן על כבוד התורה, שגם זה הוא מתפקיד של רבנים בישראל, והם אינם חוששים למלא חובתם רבנית זו אעפ"י שהדבר נוגע לכבוד עצמם, מחשש של פגיעה בכבוד עצמם. ועתה שאלות יש לנו לשאול:

א. רבנים החרדים כל כך על חשש של פגיעה בכבוד התורה, מדוע אינם חוששים לכבוד התורה עצמה?

מאז שהרבנים האלה משמשים במשרתם לא שמענום ולא ידענום שימחו או שיזהירו בפני הקריאה בעתוני הציונים החפשים, וגם לפני חדשים אחדים שמפלגה ידועה השתדלה בהוצאת עתון יומי חדש, לא מצאו הרבנים "חובה קדושה לעצמם" להזהיר את הקהל ממנו, אעפ"י שידעו ברור, לא ספק, שהעתון הזה גם הוא ישמש את הציוניות ואת שיטות החפשים.

והאם זה לא מתפקיד רבנים להציל בני נעורים מקרא דברי כפירה והתפש בשיטות חפשיות? האם זה לא מתפקיד רבנים לתבוע עלבון וכבוד שמים וכבוד התורה המתחללים יום ביום באופן נורא בהעתונים הללו.

"על כבודי לא מחיתם, על ספק של כבוד בשר ודם מחיתם" ?!

על כבודי לא מחיתם, ולא עוד אלא כשיש לכם לדבר עם הקהל החרדי "לאחינו היראים והחרדים" עוזבים את כל העתונים של היראים, השבועונים, והנכם מדברים עם אחיכם "היראים והחרדים" מעל עמודי עתון חפשי המלא כפירה ומינות, ובזה לפחות אתם מאשרים שהקהל החרדי הוא קורא את העתון הזה, וכי לדעתכם מותר לקרוא בו, כי על כן מדברים אתם עם אחיכם היראים והחרדים דרך צינור זה, ועל חשש של כבוד מדומה של בשר ודם, של הוד להבל דמה, אתם מוחים בכל כך זריזות.

ב. ושוב שאלה יש לנו לשאול, והיה כדאי להכניס בה קצת בהירות:

מה הוא החשש אשר אתם חוששים מהוצאות עתון, שיש לכם ספק שלאגודת ישראל תהא השפעה עליו, ומי הוא ה"תלמיד חכם" אשר אתם חוששים לבזיונו בהוצאת עתון חרדי יומי, אשר בשלו חרדתם את החרדה הזאת?

אם הת"ח הזה הוא הרב קוק הי"ו, אשר שיטתו (לדעתו) נתקפת על ידי אגודת ישראל ועל ידי "קול ישראל" ולכבודו אתם חוששים, נבקש מכם קצת בהירות.

שימו נא לרגע ידכם על לבבכם, והתודו אם אין אתם שותפים בהתנגדות זו עם התוקפים.

האם לא אתם הנכם אלה, אשר פגעתם הרבה יותר בכבודו של הרב קוק הי"ו לפני שנים בשעת היתר שמן השמשמין? האם רוצים אתם דוקא שנעתיק כאן את הביטויים, אשר נפש היפה סולדת מהם, שהשתמשם בהם כלפי הרב קוק.

האם לא אתם הנכם, אלה שהכרזתם על חובת היציאה מכלל ישראל, וכתבתם שאיש אשר יש לו זיק יהדות בלבבו, מחוייב לצאת מועד הלאומי, בשעה שידעתם ברור שהרב קוק לא יצא ולא יצא מועד הלאומי.

האם לא אתם הנכם אלה, שבשעה שהנכם נמצאים בין אנשים שהנכם חושבים להיות בטוח בשמירת סוד, אתם התבטאים על הרב קוק בטויים הרבה יותר קשים מאלה שבאים ב"קול ישראל", ובסתר הנכם מאשרים במאה אחוז את ההתנגדות לשיטותיו ולדבריו ב"אורות" וכדומה.

או שמא על כבוד "עצמכם" הנכם חשים, ואתם הנכם ה"ת"ח" הנזכרים בכרוזכם שהנכם חוששים לבזיונכם, נבקש שוב מכם קצת בהירות.

האם אין אתם חייבים תודה ל"קול ישראל" על התריעו נגד ועד הלאומי ועל מלחמתו מלחמת היציאה שבשלו ובכחו יש לכם עתה במה להאחז כאשר הנכם נדרשים לברר עמדתכם כלפי קהילת החפשים.

האם לא "קול ישראל" הוא זה ואגודת ישראל היא זו, שהצילה אתכם מלשקוע בתחום החפשים, על ידי זה שהזהירה אתכם על הסכנה וקוממה נגדכם את היהדות החרדית כלה, האם אין אתם, אם נכון מה שבפיכם שאסור להיות חבר בקהילת החפשים, -אם נכונות המודעות שלכם שאסרתם בכח התורה ובאיסור

חמור להשאיר חבר בוועד הלאומי, זקוקים לעתון חרדי, אשר ילחום נגד עדת החפשים ופרישת שלטונם על היהדות כלה בירושם ובארץ ישראל.

האם לא טובה גדולה היתה בשבילכם, ההתקפות התדירות בקול ישראל, גם אם לדעתכם נתקפה יחד עם זה גם אישיותכם הפרטית, - על משרד הרבנות ועל מחשבות תקוניה במסורה ובמנהגים?

האם לא ידוע לכם ברור, שאלמלא ההתנגדות הגדולה של היהדות החרדית למשרד הרבנות, שבגללה נשארם אתם היחידים בו והנכם מיוחסים אצל החפשים, - הייתם מכבד מוחלפים באחרים.

האם לא היה בשביל כל הטוב הזה כדאי לסבול גם מעט התקפות אישיות, שהיו לדעתכם מיותרות?

ג. ושוב, שאלה יש לנו לשאול, ונחוץ להכניס בה קצת זהירות:

מ-מה אתם חושבים לתקן מהכשלת העתון? האם אין קול ישראל די להתריע על התקלות הבאות להישוב על ידי הרבנים המתונים, האם אין זה מספיק שפעם בשבוע תגלה היהדות החרדית את לבבה נגד קומץ של אנשים, ולמה תיראו ולמה תחששו שגם העתון היומי יטפל בשאלה זו, מדוע אתם חוששים שהעתון נברא לשם כך, בשעה שאתם יודעים שיש לעתון יומי תפקיד גדול בלעדי הפרט הזה של הטפול בשאלות משרד הרבנות.

האם אין עיניכם הרואות, שגם כיום עוברים שבועות וירחים, שאין זכר גם בקול ישראל למשרד הרבנות ורבניו, ולערינו נמצאים די מתנגדים ותוקפים להיהדות החרדית המעסיקים את השבועון קול ישראל, זולתי משרד הרבנות.

ד. ושוב שאלה קטנה, וגדולה היא אלי:

האם באמת ובתמים חושבים אתם שהקהל החרדי יושב ומצפה להודעה מצדכם, אם תתירו לו את העתון היומי שלו או לא? האם לא נתברר לכם עוד שהקהל החרדי אין לו אמון בכם בהכרעות הנוגעות לחיי הצבור של היהדות החרדית.

האם שכחתם כבר, שעוד לפני שנים אחדות הכרזתם לאחיכם "היראים והחרדים" שהם ילכו כלם לבחירות לוועד הקהילה החפשית ושגם הנשים תשתתפנה, בלשונכם אז ש"אף קול לא ילך לאיבוד", ולמרות האזהרה החמורה

הזאת שלכם, לא השתתפו היראים והחרדים וכל קולות החרדים הלכו לאיבוד, ולא עוד אלא שבעבור שנים אחדות השתתפתם אתם עם הרבנים החרדים ואסרתם את הבחירות, הכרתם בטעותכם והודיתם. האם אינו עולה על לבבכם שיבוא יום ואולי הוא קרוב שתכירו גם בטעות זו של הכרזתכם עתה נגד העתון החרדי היומי.

האם שכחתם כבר, שעוד לפני חדשים אחדים, נכשלתם ממש בכשלון כזה ואסרתם את החברות להשרשת תורה ויראת שמים בלב בני הת"ת, ופרסמתם איסור על החברות "חנוך לנער" וחברת "תורה ויראה" כמו"כ בשל חשש השפעה של אגות ישראל עליהן, ולדעתכם בחרתם, שמאות הילדים יסתובבו בשוקים ורחובות וילכו השבתות אל הספורט ובלבד שלא יכשלו בספק השפעת אגודת ישראל, והקהל החרדי לא נשמע לכם והוא הוסיף לשלוח ביתר עוז את ילדיו לחברות אלה, עד שהוכפלו מאז עד היום פי שלש. וכיום אתם מכירים גם בטעות זו והנכם תומכים אותו בעצמכם בפרוטותיכם מה שיש לציין לשבחכם.

האם לא מספיקות לכם שתי העובדות הללו, להוכיח לכם שכרוזים כאלה, אינם מוסיפים לכם כבוד, מה שאתם מקוים מהם, כי אם גורמים להוכיח את ירידת הפרעזטיש שלכם בעיני היהדות החרדית, בנוגע לכרוזים, אשר הפוליטיקא ופניה עצמית מבצבצות מהם, האם יש צורך שנחשוב אותם כרוכלא ודוקא לפרט אותם, ומה כבוד יוסיף לכם, אם יתברר בפעם נוספת שאין דברי הפוליטיקא שלכם נשמעים אצל היהודי החרדים, גם כשאתם מחפים עליהם בלבוש של תורה ו"חוב קדוש"?

האם אין בכל זה חוסר בהירות, והאם אין חוסר בהירות זה גורם לזלזול בכבודכם היקר אצל רבים?!

ובסוף דברי, רוצה אני לנחם לכם ולהרגיע את רוחכם. אל תעצבו ואל יחר לבבכם מהופעת העתון החרדי היומי.

להיהדות החרדית ישנם די שטנים על דרכה לבד הכרוז שלכם. ויש להודות גם זה, שלמרות אי האמון של הקהל החרדי בכרוזכם באופן ישר, הועילה בכל זאת עמדתכם הפשרנית ושיטתכם הפוסחת והתקרבותכם אל החפשים להכניס קרירות רוח בלב ההמונים אל קדשי ישראל ואל שיטת היהדות החרדית, ובזה

יכולים אתם באמת להתפאר שהצלחתם להחליש את היהדות החרדית ולהחליש כל תנועה שמתעוררת אצלה.

הקהל חדל להרגיש את הסכנה של עתונים החפשים, כתוצאה ממה שרבנים למדו אותו שאין סכנה בהתקרבות לחפשים ובהתבוללות אתם, ואם החפשים עצמם מותרים קל וחומר לעתוניהם. הקהל חדל להרגיש סכנה בתעמולה יום יומית לשיטת החפשים- מפני ששיטות הציונים הוכשרו אצלם, ועכ"פ לא נטרפו אצלם, על ידי מספר של רבנים מפשרים.

וממילא יכולים אתם להשען גם בשאלה זו על החפשים ועל קרירות הרוח שהכנסתם בלב ההמונים אל דבר שביהדות, שהם ימנעו את ההוצאה לפועל של הוצאת עתון יומי, אשר הוצאתו זקוקה לדעת קהל רחב ולעזרת הציבור.

וכרוזכם זה, שלא ישפיע לרעה, אם היהדות החרדית תכיר ב"חוב קדוש" שהעתון היומי הוא כן צריך להופיע, מבלי לחכות על "הודעה מכם", ושלא ישפיע גם הרבה לטוב, ואם הקהל ישאר כאשר עד עתה בכל שני החדשים האחרונים אדיש ומתיחס בקלות אל שאלת החיים של עתון היומי, -הועיל רק להוכיח בפעם מאה ואחת על חוסר הבהירות שבמחנה.

בקצת בהירות הייתם יכולים לחשוך הרבה צער גם לכם וגם להציבור החרדי.

איש ירושלים

בהירות-מאמר ג'

(התפרסם ב"קיל ישראל" שנה סתים עשרה, גליון טו', יום ה' פ' יארא, כח' טבת תרצ"ג
25.1.1933)

ושוב חוסר בהירות.

בגליון "הארץ" של יום כ"א טבת, בתוך הפרטיכל של חגיגת המכבי תחת הכותרת: "המסיבה החגיגית של המכבי לכבוד מלצט", אנו קוראים:

ה' ציזלינג מודיע, כי נתקבלו ברכות להמסיבה מאת הרב הראשי א. י. קוק וכו' מאת י. בן צבי ועוד.

הגעו בעצמכם, בארץ ישראל נמצאת ההסתדרות שנקראת "המכבי", אשר הנהיגה את חילול השבת בפרהסיא בכל ערי ומושבות ארץ ישראל ובירושלם, היא הכתימה את ארץ הקדש בכתם מחפיר כלפי העולם כולו, היא ממשיכה את מרדה בלי הפוגות ובלי הפסק מדי שבת בשבתו.

הסתדרות זו אין לה שום התחשבות עם רגשות רבבות שומרי התורה בארץ ישראל. היא אינה מתחשבת עם הכאב ויסורי הנפש שהיא גורמת לרבבות ישראל, ולהכעיס מסדרת היא המשחקים הפומביים במרכזי השכונות החרדיות, כעין מסיון לתפוש ילדי בני ישראל ולהרגילם לחילולי שבת.

הסתדרות זו, חללה את השם, בזה שבה בשעה שהמטרה והצבא, התחשבו עם רגשות קדושת ירושלם וקדושת השבת ותחנוני היהדות החרדית והסתלקו בקביעות מהשתתף בתחרויות בימות השבת, ממשיכים הם את זר מעשיהם ואזנם נשארה אטומה לאנקות ואנחות רבבות בני ישראל המתחננים על קדושת השבת.

הסתדרות זו החותרת תחת בנין ארץ ישראל, המהרסת את יסודי הישוב הרוחני והחמרי, הסתדרות זו אשר הכניסה את היוניות לארץ ישראל והעמידה צלם אליליות יונית בהיכל קדש.

הסתדרות זו כשהיא מסדרת "מסיבה חגיגית של המכבי" מזדרז הרב קוק הי"ו ושולח לה מכתב ברכה להמסיבה.

האם אין זה חוסר בהירות?

מתוך ספריו ומאמריו יש אמנם להכיר שהרב קוק הי"ו רואה ברכה מרובה בתרגילי הגוף, ומחשיב מאד את ההתעמלות הגופנית, אבל השבת היכן היא, איה קדושת השבת, מדוע לא מנעה אותה קדושה זו וקדושת ישראל וקדושת ארץ ישראל, המתחללים שבת שבת בארץ ישראל ובירושלם, מלשלוח מכתב ברכה למסיבה של המכבי? מדוע לא נמנע הרב קוק הי"ו לשלוח מכתב ברכה כזה, אחרי חלול שבת נורא של אלפים שסודר על ידי הסתדרות זו בהיקף רחב מאד בלבה של ירושלם בהזדמנות בוא נשיאה של הסתדרות זו לירושלם?

ומה יעשו חברי המכבי ולא יחללו את השבת, אם הם יכולים לתת את הספוק היותר רחב לתאותם ולתעמולתם האפיקורסיתת, ולא להפסיד בזה אפילו את

ברכתו של ראש הרבנים, למסיבה שלהם? למה יחששו להבטלנים הצועקים "שבת", המוכים על ידי השוטרים, אם הם נשארים בחזקת יחסים טובים עם רב גדול, ששולח את ברכתו למסיבה חגיגית שלהם?

שבן צבי שולח את ברכתו, ניחא, אבל הרב קוק הי"ו, אתמהא.

אנו יודעים שדברינו אלה גורמים צער להרב קוק הי"ו, ואין לנו שום רצון לכך. ואנו יודעים ומרגישים שהעזוועים התדירים אינם מביאים ברכה להיהדות ולשלום ירושלים, אבל האם לא גרם הרב קוק הי"ו בשליחת ברכתו יותר צער לרבבות יהודים הכאבים על חילול השבת על ידי בנים סוררים אלה, האם לא הרגישו כל אלה היהודים דקירה עמוקה בלב, בקראם את ההודעה הזאת של שליחת מכתב ברכה מצד הרב קוק אל מסיבה חגיגית של המכבי?

האם לא בטל בברכתו זו התאמצות של שנים של היהדות החרדית, אשר עמלה להרחיק ולהבדיל את בנים כחשים אלה להוציאם מכלל ישראל? ומדוע לא חשש להרושם שברכה כזו עושה על בני הנעורים שבלאו הכי מסיתם היצר הרע להספורט, אשר יראו שהספורט וההשתתפות בשבת, לא שאינם מביאים בזיון, כי אם גם גורמים הערצה, והשתייכות אל ההסתדרות המכבי כסא כבוד ינחילם? וכבוד, לא מראשי ועד הלאומי, לא מראשי הפועלים, כי אם מראשי הדת?

אפשר שלא מרצון עשה זאת, אפשר שאיזה רב מזרחי השפיע עליו לשלוח את מכתב הברכה הזה, אפשר שאיזה מבאי ביתו הסביר לו שמשרתו מחייבת לשוח ברה אפילו למסיבה זו, אפשר שהוא תוהה ומתחרט על כך, כאשר הוא רואה את הדברים מודפסים שחור על גבי לבן בעתונים היומיים.

אבל האם זה מכפר על ההפסד?

הוא אשר אמרנו, אין בהירות בשיטתו, וחוסר שיטה זו היה כבר סיבה לדי בזיון וקצף. בקצת יותר בהירות, היה יכול לחשוך הרבה צער, גם לו וגם לרבבות אלפי ישראל נאמנים.

הוי אומר: חוסר בהירות.

איש ירושלם.

בהירות-מאמר ד'

התפרסם ב"קיל ישראל", שנה שתיים עשרה, גליון סו"ב, יום ג', פ' בא, ד' שבט תרצ"ג,
(31.1.1933)

ושוב, חוסר בהירות.

"דאר היום" מודיע, ששני צעירים נאסרו באשמת הפיצם כרוז הפוגע בכבודו של הרב קוק הי"ו, וכי הנהלת ישיבת "עץ חיים" החליטה להוציא אותם מהישיבה.

שמועות בעל פה מוסרות עוד על שורה של רדיפות שהוכנו בשביל מפיצי הכרוז המדובר, וכי החרון אף, בחוגו של הרב קוק על מודעה זו, גדול מאד.

אין לנו שום כוונה להמליץ על "הסגנון היפה" של הכרוז, שהוא עובר כל גבולי הנימוס, ושלכל אדם מנומס אינו ראוי להשתמש בסגנונים כאלה, הלקוחים משוק הדגים.

אבל לעומת זה, קשה קצת להבין גם את ההתרגשות והיציאה מן הכלים של הנעלבים או של תובעי העלבון.

ראשית, הלא גם הצעירים הקנאים, אשר קנאותם העבירה אותם על גבול הנמוס והמוסר, היו זהירים במקצת והרגישו לפחות מעצור בנקיבת שם. הם השתמשו ב"רמזים" ובקטעי עובדות והבליגו על יצרם לנקוב בשם. שורת הדין היתה דורשת איפוא מאת אלה שאינם חפצים בעלבוננו של הרב קוק הי"ו לסתום ולא לפרש. ואם לפנייהם גלוי, אם הם מוצאים בכתב פלסתר סתום זה את הרב קוק הי"ו, הלא אין זה גלוי לכל העולם כולו, ומי יאמר שהנחתם זו היא אמיתית, הלא היא יכולה להיות מכוונת אל איש או אנשים אחרים, הנמצאים בירושלם, ואיזה הוספת כבוד יש בזה להרב קוק הי"ו, אם מתאמצים להוכיח שהמבזים לא היו יכולים לכוון לאחר כי אם-אליו.

האם אין אלה המתמרים להיות דורשי כבודו ותובעי עלבוננו, מסייעים לפגוע בכבודו יותר, מאשר הפוגעים עצמם. והרי הפוגעים עצמם, הם צעירים בלתי בעלי אחריות, והמבזים על ידי ההנחה שהמודעה מכוונת דווקא אליו, הם אנשים שצריכים להיות בעלי אחריות, רבנים בישראל.

ושנית: גם עצם ההתרגזות והרצון להטיל אימה ולהעניש קשה את כל מי שמהין ומעיז לבקר את מעשי הרב קוק הי"ו אינם מובנים די ברור.

האם חושבים האנשים האלה שעל ידי עונשים והטלת אימה, יעלה בידם לסתום פי המקטרגים, שלא תודענה ברכים השגיאות או הזדונות הנעשות על שדה היהדות החרדית, על ידי אנשים ששיטתם אינה ברורה להם?

יש צורך לגלות להאנשים האלה, שבדבר כזה לא הצליחה עוד אפילו שום ממשלה בעולם. אין מעשה אלמות ורדיפה ועונשים, אמצעים טובים לכסות על עובדות ולהעלימן מבקורת הקהל. בכל כח הזרוע של הממשלות העריצות לא יכלו לסתום פי מקטרגים והידיעות היו מבצבצות ויוצאות מבעד סדקים וחרכים, ובאו לידי גילוי ופרסום, למרות האיסורים וכאן חופש הדבור והדפוס.

האמצעי היותר טוב למנוע מבקורת ומעלבונות ומפגיעה בכבוד, הוא שקול הדעת הבא לפני המעשה. ההתחשבות עם דעת הקהל בטרם שניגשים לעשות מעשה של אחריות, ההתאפקות וכבישת היצר בעשיית פעולה, שיש בה משום התרגזות דעת הקהל ומפני גרם צער והפסד להיהדות החרדית.

אנו רואים לנכון לחזור בזה על אנקדוטה מפורסמת: -הנסיך אלכסנדר נגש פעם אל אחיו הצר ניקולי, ובידו חבילות של עיתונים צרפתיים. "אחי" אמר לו-, העתונים הצרפתיים מבזים את שנינו, הם כותבים עליך ועלי דברים של גנאי, עד שאינם נמנעים לכנות אותך בשם "משחת המוסר" ואותי בשם "שכור". הדבה עוברת את גבול הסבלנות, זה מזיק גם כן מאד לכבוד בית המלכות, עצתי שתאחז תיכף צעדים נמרצים על ידי הצירות שלך בפריז, להעניש את המפרסמים ולאסור עליהם להשתמש מכאן ולהבא בביטויים כאלה ביחס אלינו.

"אחי"-השיב לו הצר- "אני מרגיש את התרגזותך אבל אינני רואה שעצתך מסוגלת לחשוך לנו את הבזיון ולהשיב את כבוד המלכות. שונאינו ימצאו תמיד דרכים איך לבזות אותנו, מבלי שמדת השין תהיה יכולה לפגוע בהם. אם לא יכתבו "ניקולי" ו"אלכסנדר" יסמנו אותנו ב"סימנים" שכל רואיהם יכירו אותנו בהם, והדבר ישאר כשהיה".

"אלא מאי אחי"-, שאל הנסיך אלכסנדר-"מה היא עצתך בנוגע לכך, האם נרשה שהצרפתיים ידרכו את כבודנו ברגל"?

“עצתי?”-השיב המלך ניקוליי, -“עצתי אחרת, אחי, שאם אנו רוצים שהעתונים לא יבזו אותנו, כמדומה לי שאין עצה אחרת, מאשר שאני אשמור מכאן ולהבא יותר על הצניעות ואתה תחדל לשתות יותר מדאי”.

הרב קוק הי"ו, אם אינו רוצה שיפרסמו ששלח מכתב ברכה למסיבת חגיגה של המכבי, יחדל לשלוח מכתבים כאלה, ויהי בטוח אז ששום אש לא יכתוב ויפרסם אז שהוא כן שלח.

ואם אינם עושים כן, אם חושבים למנוע את הפרסומים ע"י אמצעים אחרים, הרי זה-חוסר בהירות.

איש ירושלם.

בהירות-מאמר ה'

(התפרסם ב"קיל ישראל", שנה שתיים עשרה, גליין יח', יום ה' פ' בשלה, י"ג שבט תרצ"ג,
9.2.1933)

מסופקני אם השם הזה מתאים להנושא שאני רוצה להטפל בו היום. אפשר שביחס לנושא זה היה צורך למצא איזה ביטוי יותר מצלצל, אבל אם השם בהירות או אי בהירות נותן את ההבעה השלמה להנושא הזה, הרי יש לשם זה שייכות ישירה אליו, מפני שבכל אופן ישנה בעובדא זו שאני רוצה לכארה גם-חוסר בהירות.

כוונתי אל "כתב הפלסטר" שנתפרסם בשבוע זה "מטעם הרבנים הגאונים חברי הברד"ץ שבעה"ק ירושלם" ושמונחות עליו שתי חותמות של בתי הד"ץ פרושים וחסידיים בירושלם.

אין לנו שום כונה לפגוע בכבודם של החותמים או של בעלי האסיפות, אבל בכל זה כדאי הדבר לבאר את המאורע, ולדרוש עליו בהירות.

היתה עובדא, וקנאי אחד, כאשר קרא בעתון "הארץ" שהרב קוק שלח מכתב ברכה למסיבה חגיגית של המכבי, וכאשר ראה שעברו ימים רבים ולא באה על ידיעה זו הכחשה לא מצד הרב קוק בעצמו ולא מצד חוגו, נתרגז מאד ושפך את חמתו ואת צערו על מודעה שחתם עליה "צעירי שלומי אמוני ישראל" שבאמת

לא היה סגנונה מנומס כלל, ונמצאו בה בטויים גסים, שלא היו ראויים להאמר ומכש"כ להדפס.

מה היו רבני ירושלם צריכים לעשות בשעה זו? אין ספק שמעריצי הרב קוק רשאים לראות בפעולה זו עבריונות קשה, בזיון של ת"ח, אעפ"י שהיה עליהם להודות על האמת, שהתוכן של המודעה הוא נכון, וכי גם העובדות המפורטות בו הן, לצערנו ולצער כל בית ישראל, נכונות. הם היו רשאים לראות עבריונות וחוצפה בהכינויים שבאו בהמודעה. ומה היה עליהם לעשות? לשתוק?

כדרך שהם שותקים על קיום של בתי הספר המרעילים נשמות ילדי ישראל בלי הפסק, כדרך שהם שותקים על מטבחים פתוחים שאלפי בני ישראל אוכלים בהם כל יום נבלות וטרפות, כדרך שהם שותקים על פורצי גדר המחזיקים את חנויותיהם פתוחות בלילי שבתות, והנוסעים בשבת בפרהסיא, כדרך שהם שותקים על דברי הלעג והבטויים הגסים ודברי הנבלה הנאמרים בריש גלי בעתונים החפשים על ד' ועל משיחו?

לא לשתוק.

מפני שכל אלה העבריונים, הלא אינם ממתנגדי הרב קוק, כל אלה העבריונים אינם ממתנגדי משרד הרבנות, כל אלה העבריונים מפיצי הכפירה ומחללי השבת ואוכלי הנו"ט הינם רק מתנגדים ומכעיסים את ד' (כביכול) ואת תורתו. לא כן הקנאי הזה בעל העבריונות של "חוצפה" כנגד הרב קוק, שהוא מהחוג של היהדות החרדית שלחמה ולוחמת נגד קיום משרד הרבנות זה, מיום שהרבנות נמכרה לעקר, להחפשים ולהשפעת החפשים. על עבריונות כזו, ועל עברין כזה, אי אפשר לעבור בשתיקה.

ובכן, להעניש.

להעניש רכות?

לקרא את העברין, לדבר אתו קשות ורכות, לאים עליו?

כדרך שהרב קוק נטפל לאוכלי חמץ בפסח, שהוא פונה אליהם בדברים רכים ומדבר על לבם כמדבר אל אחים, כדרך שהוא ורבניו נטפלים אל בעלי הקרנות "קרן קיימת" ו"קרן היסוד", המרבים להפיץ חלולי השבת, חרישה בשבת

בקבוצות וגדול שפנים לאכילה ובנין בריכות בשבת וכו', כדרך שהוא נותן ארכה של ששה חדשים לבעלי הקרנות וגם אז ידברו בלשון רכה, במענה רך?

כדרך שהרב קוק מתיחס אל בן יהודא (זה שהסית והדיח והניח בן כמותו) שלמען האחדות הנחוצה מאד בזמן הזה בין יהודי ארץ ישראל, הוא מצטרף אל אלה המכחישים שרבני ירושלם רדפו חלילה, את בן יהודא, לפני חמישים שנה. שיטתו הפשרנית מכריחה אותו לא להשאיר חשד על גאוני הזמן הקודם שהם התהלכו בקנאות עם מחלל שבת וכופר, ואעפ"י שלא היה בארץ ישראל ולא שמע ולא ידע מכחיש הוא מפני דרכי שלום ומעיד שאדרבא גאוני ירושלם עזרו את בן יהודא ומסרו נפשם להצלתו.

לא. עם עברין פוליטי אינם נוהגים, כעם עברין על התורה ועל המצוה, ועם סיעה מתנגדת פוליטית, אינם נוהגים כעם סיעות של החפשים.

ביחס להם – מדת הדין מתוחה, ואין רחמים בדין.

ביחס לאלה, מתבטלות כל שיטות האחדות וכל דרכי הנועם ומענה רך. נחוצה אמנם אחדות החפשים, ויש להזהר משום כך לא לדבר רע על בן יהודא, לא להרגיז אותם ח"ו, אבל לא נחוצה התאחדות של החרדים, ואת האחדות יש לפורר באכזריות ובאמצעי נקם קיצונים כי על כן חרדים הם אלה, ומאגודת ישראל הם.

עברין כזה, אינם מזמינים לדין תורה, אינם גובים עדות, כי אם מתקבצים וגוזרים "ח"ח" וכל מיני גרופים האמורים בתורה וכו'.

ואת "הזדמנות מוצלחה" של שעת הכושר לנקום במתנגדים בשיטה, מנצלים לצרף דרך אגב "נדו"י על עוד אברך ירא שמים שאין לו שום שיכות על המודעה, וכי מה בכך, הלא גם הוא מאגודת ישראל ומה מהם יהלוך, אם בשעה טובה זו יענישו גם אותו קשה.

וכיון שניתנה רשות למשחית, אינם מבחינים וגוזרים איסור חמור על "קול ישראל", לא לפרסם בו מאמרים, לא לתמוך בו בכסף ולא לפרסם בו מודעות או ברכות.

ועל זה יש לומר, חוסר בהירות.

ועלי לבאר דברי.

חוסר בהירות הוא, אם רבנים חותרים בעצמם וכידיהם תחת הפרעזטיש שלהם.

לצערנו השפילו את כבוד וערך הרבנות מיום הוסד משרד הרבנות, מעת שהרבנות נעשית פקידות הנשאת על ידי השלטונות, נשענת על כוחות של קהילות חופשיות, מעת שהיהדות החרדית היתה מוכרחה לבקר קשה את מעשי רבנים אחדים, ולהתאמץ למעט את דמותם, בכדי שהקהל לא יהיה נגרר אחריהם.

אבל מי אומר, שאת שירי השיריים של כבוד הרבנות, יש להרוס בכשיל וכילפות?

לא עברו ימים מרובים מעת שרבני משרד הרבנות אסרו "שחיטה" של פורצי גדר, ואחרי שפרסמו איסור על השחיטה הוסיפו להכריז איסור על המסייעים לשחיטה זו, "לא לצרפם לכל דבר שבקדושה ולהתרחק מהם". בנוהג שבעולם שאם רבנים עושים עד כזה, רוצים הם שהקהל ישמע להם, שהדברים יעשו את פעולתם. אבל איזה ערך יכול להיות להכרזות כאלה, אם רק אחרי שבועות מפרסמים אותם הרבנים "נדוי מפלגתי", אשר זיפו ניכר מתוכו, שאין אחד מבין הקהל שם אליו לב ואם אין הם רואים, אולי, הפסד בזה שהקהל אינו נשמע להם בהכרזתם זו, כלפי המתנגדים, מפני שגם הם כנראה לא רצו יותר מאשר לשפוך חמתם על הנייר, הלא היו צריכים לחשוב שזה יפסיד להפעולה הקודמת, מפני שהיהודים החרדים יאמרו: כשם שאין ממש בהכרזה זו, כל אין ממש בהכרזה על מסייעי השחיטה האסורה.

האם לא די השפלת כבוד הרבנות עד לעפר, שיש להוריד אותו ולהשפיל אותו על הדיוטא התחתונה, לעשות הכרזות רבנים התול וליצנות?

חוסר בהירות יש ביחוד כשהרבנים האלה משתמשים ב"חרמות". הלא הם לא חשבו לרגע שהאיסור שלהם הוא יותק חזק מהאיסור החמור טשר כל גאוני אה"ק תוב"א בדור הקודם הטילו על בתי הספר, ואיך הם מאיימים ב"איסור", בשעה שילדיהם בעצמם מבקרים את בתי הספר האסורים. מדוע אין הם חוששים, שהקהל יגיד להם: טלו קורה מבין עיניכם. התקושו וקושו.

אנו חסים על כבוד הבריות, שאלמלא כן היינו קוראים בשם של שני דיינים, יסודי ההכרזה הפוליטית, שבתו של אחד מבקרת כיום את הסמינר של המזרחי ובנותיו של השני בקרו את בתי הספר החפשים.

האם אין בזה חוסר בהירות?

ושוב, שלש שנים ומחצה, הופיע עתון "קול יעקב" שבאף גליון שלו לא חסרו דברי גדופים וחרופים על גאוני ישראל בגולה ובאה"ק תוב"א, חירופים וביטויים, שהיו לגועל נפש, ובשפלותם עלו הרבה פעמים על הבטויים המכוערים שבמודעות הקנאים, והרבנים הללו, לא שלא אסרו את העתון הזה, כי אם כפו הר כגיגית על כמה ממוסדות התורה והצדקה לתמוך בתמיכה חדשית בהעתון הזה כדי שיהיה יכול להופיע.

ומדוע לא יחששו הרבנים-שהקהל ישאל אותם: מדוע לא אסרתם את הקול יעקב, ומדוע אתם נרגזים כל כך על הקנאים המדפיסים כתבי פלסתר על הרב קוק ולא הייתם נרגזים על הקול יעקב שחרף וגדף בלי הפסק.

ושוב: מופיעים בארץ ישראל כל מיני עתוני כפירה ומינות. עתונים המחרפים את התלמוד, את התנ"ך, את התורה, את אלקי ישראל, ולא הכרזתם עליהם איסור, ורק על הקול ישראל, שאין בו בזיון ת"ח, רק שסגנונו אינו מוצא חן בעיניכם, שהנכם רואים אותו מזיק להקרנות, לועד הלאומי, לכבוש הציונים, ולכלל היותר רואים אתם בו מתנגד גם לשיטתכם אתם, למבקר את פעולותיכם בשעת הצורך, הכרזתם איסור.

האם אין בזה חוסר בהירות.

אתם אמנם חושבים לתקן את זאת בהכרוז "שהוא (הקול ישראל) גרוע מכל העתונים החפשים"

אבל אתם אינכם מבארים את דבריכם במה. ואינכם חוששים כלל שהקהל ישאל מכם רבותי, אתם אומרים הקול ישראל גרוע מכל העתונים החפשים, אמרו לנו במה?

ובדרך כלל, האם אין זה חוסר בהירות אצל רבנים בישראל הממהרים לאסור עתון חרדי, בשעה שכל הארץ מכוסה בעתונים חפשים, והעתון הזה הוא היחידי

המגין על היהדות החרדית, המשמיע לפחות אנחה לפעמים על שבר היהדות, איזה רוח יצמח להיהדות החרדית, אם הקול ישראל יסגר ויחדל להופיע, האם בשאיפה זו לבטל את הקול ישראל אין אתם משותפים עם ועד הלאומי, עם מחללי השבת, עם מנהלי הקרנות, עם מחזיקי החינוך החפשי, עם הסתדרות העובדים, עם כל פורצי גדר, שכולם כאחד שואפים, וכמהים לבטל את כלי מבטאה זה של היהדות החרדית, המבקר את מעשיהם.

ואם רבנים אתם- הלא גם אם אתם רואים מגרעת בהקול ישראל, שהוא אינו נזהר די בכבודכם או בכבוד רבנים אחרים שהנכם חוששים לכבודם, הייתם צריכים לשקול את הפסד זה, נגד השכר הגדול הענקי, שהוא הביא בשנים עשרה שנות קיומו ושהוא מביא עד היום להיהדות החרדית, ולוותר על כבודכם מפני כבוד המקום.

האם יכולים אתם לתאר לכם, מה היתה צורתה של היהדות החרדית בארץ ישראל בלעדי הקול ישראל? האם לא ברור לכם שלא היה נשאר עוד אבן על אבן בהיהדות החרדית.

ומדוע תרצו לאבד טובה רבה כזו, בשל חשש של פגיעה בכבוד?

ושוב, אתם כותבים שהקול ישראל, מבזה כבוד התורה.

האם יכולים אתם לברר את דבריכם אלה? האם יש בכם מגיד זאת, אשר יראה באצבע על בזיון כבוד התורה שהיה בקול ישראל?

אדרבא. רבים הם המבקרים את הקול ישראל על הסגנון הנוח שבחר לו בזמן האחרון, שהוא מטפל בהדברים היותר מכאיבים בכפפות של משי, בקרירות רוח, והוא מסתפק רק בביקורת שיטתית ובהערות, אבל בזיון התורה, בזיון גדולי התורה, מאן דכר שמי', ואלמלא הפגעים אשר היהדות נכשלת בהם, כי אז היו עוברים חדשים, והקול ישראל לא היה מזכיר אפילו את שמות המנדים וראשיהם.

היה אפשר למנות כרוכלא, הוכחות מרובות על חוסר בהירות, אלא שאין הלב הולך אחרי ויכוחים, היהדות החרדית היא די קרועה והבו דלא לוסיף עלה ואין לנו שום רצון לשלם התרגזות בהתרגזות, על כן יהיו דברינו מועטים.

כוונתנו היתה רק להראות באצבע, שצדקנו מאד במה שהאשמנו את הצד ההוא
ב-חוסר בהירות.

איש ירושלם.

יוצא לאור ע"י



שכט התשע"ה

052-7687487 • ת.ד. 45 פתח תקוה 49100

www.yoel-ab.com • yoel@yoel-ab.com

(ניתן לסייע לפעילותנו באמצעות  PayPal מס' החשבון הוא כתובת המייל הנ"ל)